

VN/25987/2023

29.4.2026

Luonnos hallituksen esitykseksi tartuntatautilaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

PAM edustaa naisvaltaisia ammatteja, joissa altistutaan sosiaalisille kontakteille ja etätyö ei ole mahdollista. Tämä lisää tartuntatautien riskiä. Mikäli pandemiatilanteessa rajoitetaan yritystoimintaa, kuten Covid-19-pandemiassa tapahtui, kohdistuu palvelualojen työntekijöihin myös toimeentuloriski. Suomen sukupuolittuneet työmarkkinat voivat lisätä eroja siinä, keihin tartuntataudit ja niiden ehkäisyn vaikutukset kohdistuvat.

Työntekijöiden suojele ja työturvallisuus (HE 6 luku)

Palvelualojen ammattiliitto PAM katsoo, että lakiehdotuksessa säädetyt hygieniatoimenpiteet ja toiminnan rajoittamista koskevat säännökset painottuvat elinkeinotoimintaan ja asiakkaiden suojeleluun, mutta työntekijöiden työturvallisuutta koskeva sääntely jää puutteelliseksi.

PAM esittää, että tartuntatautilakiin lisätään nimenomainen viittaus työturvallisuuslakiin (738/2002) ja velvoite siihen, että epidemia- ja pandemiatilanteissa työpaikan vaarojen ja riskien arviointi on päivitettävä viipymättä. Tämä on välttämätöntä, jotta työnantajan vastuu työntekijöiden turvallisuudesta toteutuu yhdenmukaisesti myös tartuntatautilanteissa.

Työterveyshuollon rooli (HE 5 luku; erityisesti 53 §)

PAM pitää myönteisenä, että lakiehdotuksen 5 luvun 53 § mahdollistaa työterveyshuollon osallistumisen rokotustoimintaan. Tämä ei kuitenkaan ole riittävää työntekijöiden terveysturvallisuuden kannalta.

PAM esittää, että työterveyshuollon roolia laajennetaan koskemaan myös työpaikkakohtaista tartuntariskien arviointia, työn muokkaamista ja yksilöllisten suojausratkaisujen asiantuntijatukea osana tartuntatautien torjuntaa. Tämä tulisi kytkeä erityisesti 6 luvun mukaisiin hygieni- ja rajoitustoimiin. Nyt jo työterveyshuoltolain ja työturvallisuuslain piiriin kuuluvat asiat tulisi korostetusti aktivoida pandemiatilanteessa. Suojauksen ja yksilöllisten ratkaisujen piiriin tulisi kytkeä myös vuokratyöntekijät, jotka muutoin eivät ole käyttäjäyrityksen työterveyshuollon palvelujen piirissä.

VN/25987/2023

29.4.2026

Suunnitelmien saavutettavuus, perehdytys ja kielikysymykset (HE 6 luku 70 §)

Lakiehdotuksen 70 §:ssä säädetään hygieniatoimenpiteistä, mutta ei edellytetä kirjallisia, työntekijöille aidosti saavutettavia suunnitelmia.

PAM esittää, että pykälää täydennetään siten, että työnantajalla on velvollisuus laatia kirjallinen toimintasuunnitelma, huolehtia sen perehdyttämisestä kaikille työntekijöille, myös määrä- ja osa-aikaisille ja varmistaa suunnitelman kieliversiot työpaikan kielitilanteen mukaan. Tämä on erityisen tärkeää palvelualoilla, joissa työvoima on monikielistä ja vaihtuvuus suurta.

Yhteiset asiakastilat ja vastuiden selkeys (HE 6 luku 75–76 §)

PAM kiinnittää huomiota siihen, että tilojen käytön rajoittamista ja sulkemista koskevat pykälät (75–76 §) eivät selkeytä vastuita tilanteissa, joissa samassa asiakastilassa toimii useita yrittäjiä tai työnantajia (esim. kauppakeskukset).

PAM esittää, että pykäliin lisätään täsmennys vastuunjaosta ja päätösten kohdentamisesta, jotta rajoitustoimet eivät kohtele toimijoita ja työntekijöitä epätasapuolisesti.

Toimeentuloturva ja väliinputojien ehkäisy (HE 9 luku; erityisesti tartuntatautipäivärahaa koskevat säännökset)

PAM pitää tärkeänä, että tartuntatautipäivärahaa koskevaa sääntelyä selkeytetään. Samalla PAM korostaa, että korvausjärjestelmän on katettava kaikki tilanteet, joissa työnteko estyy viranomaispäätösten vuoksi, myös silloin, kun työntekijä itse tai hänen lapsensa ei ole sairastunut. Esitetyssä muodossa huoltajan toimeentuloa ei ole turvattu tilanteessa, jossa koulu tai päiväkotijuljetaan. Näin tapahtui Covid 19 aikana.

PAM esittää, että tartuntatautilain 9 lukua muutetaan siten, että työntekijällä on oikeus tartuntatautipäivärahaan myös silloin, kun työnteko estyy terveysturvallisuussyistä toteutettujen yhteiskunnallisten rajoitusten vuoksi ilman henkilöön itseensä kohdistuvaa karanteeni- tai eristyspäätöstä.

VN/25987/2023

29.4.2026

Oikeus turvalliseen ja terveelliseen työhön ja rajoitustoimien oikeasuhtaisuus ja työllisyysvaikutukset (HE 6 luku, HE 11 luku)

PAM pitää tärkeänä, että lakiehdotuksessa korostetaan perusoikeuksien punnintaa (HE 11 luku). Käytännössä työllisyysvaikutusten ennakoarviointi ei kuitenkaan ole velvoittavaa.

PAM esittää, että rajoitustoimia koskevaan sääntelyyn lisätään velvoite arvioida päätösten vaikutukset työllisyyteen ja työntekijöiden toimeentuloon, erityisesti aloilla, joilla etätyö ei ole mahdollista.

PAM toteaa, että hallituksen esitysluonnoksen mukaan rokotuksesta kieltäytyminen ei ole rangaistavaa, eikä siitä seuraa rikosoikeudellisia seuraamuksia.

Tartuntatautipäivärahaa maksetaan kuitenkin vain tilanteissa, joissa työntekijä on määrätty olemaan poissa työstä tartuntatautilain nojalla. Jos työnteko estyy rokotukseen tai muuhun terveysturvallisuusarvioon liittyvien, työnantajan toteuttamien työjärjestelyjen vuoksi ilman viranomaisen karanteeni- tai eristyspäätöstä, työntekijällä ei ole oikeutta tartuntatautipäivärahaan.

PAM pitää tätä sääntelyä ongelmallisena. Lakiluonnoksen 9 luvun nykyinen sääntely jättää erityisesti palvelualoilla työskentelevät työntekijät toimeentuloturvan ulkopuolelle tilanteissa, joissa työnteko estyy tartuntatautien leviämisen ehkäisemiseksi toteutettujen välttämättömien työjärjestelyjen vuoksi. Palvelualoilla työ on pääosin läsnäolotyötä, eikä etätyö ole useinkaan mahdollista. Tällöin työntekijä voi jäädä samanaikaisesti ilman palkkaa ja ilman tartuntatautipäivärahaa.

PAM katsoo tämän olevan kohtuutonta sekä perus- ja ihmisoikeuksien näkökulmasta ongelmallista. Työntekijän toimeentulo ei saa katketa tilanteessa, jossa työnteko estyy yhteiskunnan ja työpaikan terveysturvallisuuden suojaamiseksi eikä työntekijän omasta moitittavasta menettelystä.

PAM esittää, että tartuntatautipäivärahaa koskevaa sääntelyä täydennetään siten, että oikeus päivärahaan kattaa myös tilanteet, joissa työnteko estyy työnantajan toteuttamien, tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämättömien työjärjestelyjen vuoksi ilman viranomaisen karanteeni- tai eristyspäätöstä. Muutos on välttämätön, jotta tartuntatautipäivärahajärjestelmä tukee aidosti tartuntojen ehkäisyä, työntekijöitä ei aseteta eriarvoiseen asemaan työtehtävien luonteen perusteella ja koronapandemiassa havaitut väliinputoajatilanteet vältetään jatkossa.

VN/25987/2023

29.4.2026

Yhteenveto

PAM katsoo, että lakiehdotus parantaa viranomaisten toimivaltuuksia ja varautumista, mutta **työntekijöiden työturvallisuutta ja työelämän erityiskysymyksiä koskeva sääntely jää edelleen puutteelliseksi**. PAM pitää välttämättömänä, että edellä esitetyt täsmennykset huomioidaan lain jatkovalmistelussa.

Helsingissä 29.4.2026

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry

Annika Rönni-Sällinen
puheenjohtaja

Lisätiedot:
Merja Vihersalo
työympäristö- ja tasa-arvoasiantuntija
merja.vihersalo@pam.fi
puh. 040 532 4319

Erika Kähärä
työympäristö- ja tasa-arvoasiantuntija
erika.kahara@pam.fi
puh. 040 764 5295